

روش تلاش می‌نماید با دید تازه ای به مسائل و چیزهای آشنا بنگرد. هدف از این روش، بهبود مهارت‌های حل مساله، تفکر خلاق، همدلی و بینش است.

مراحل تدریس توسط این الگو عبارتند از:

۱. توصیف وضعیت موجود به کمک یاددهنده؛ در این مرحله یادگیرنده با هدایت یاددهنده درمورد وضعیت موجود، بحث و به بررسی آن می‌پردازند.

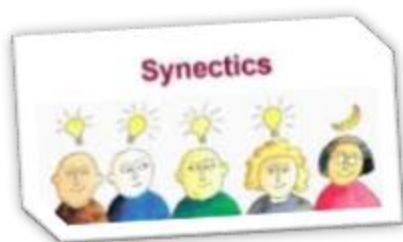
۲. قیاس مستقیم direct analogy؛ در این مرحله یادگیرندگان یک مفهوم را با برداشتهای متفاوت یا چیزهای گوناگون مقایسه می‌کنند و بطور خلاصه به تفسیر آن می‌پردازند. از این برداشتهای ذهنی روابط خلاق و متنوعی تولید می‌شود که به ارائه موارد جدید می‌انجامد.

۳. قیاس شخصی personal analogy؛ در این مرحله یادگیرندگان بین خود و مفهوم انتخاب شده، همدلی و همسویی ایجاد می‌کنند. خود را در درون قیاس و آن را در قالب خود شرح می‌دهند. احساسات، تمایلات و انگیزه‌های خود را بیان می‌دارد. برای قیاس شخصی، احساس نزدیکی و یکی شدن با مفهوم بسیار ارزشمند است و در خلاقیت شخصی اثر زیادی دارد.

۴. تعارض فشرده compressed conflict؛ یادگیرندگان ضمن بازنگری و مرور توصیفات خود در مراحل قبلی به توصیف مجدد کلمه ای از یک موضوع و بیان و توضیح کلمات ضد و نقیض می‌پردازند. در اثر تداخل کلمات متجانس، روابط جدیدی تولید و برحوزه اطلاعات آنان افزوده می‌شود که در این جریان ایده‌های نو و جدیدی هم بوجود می‌آید.

۵. بررسی مجدد موضوع؛ در این مرحله یادگیرندگان به تولید و انتخاب قیاس مستقیم دیگری مبتنی بر تعارض فشرده می‌پردازد.

۶. توصیف مجدد موقعیت؛ معلم شاگردان را تشویق می‌کند تا به وظیفه یا مسئله اصلی برگردند و از تمام تجارب بدیعه پردازی استفاده نمایند.

در ادامه با استفاده از مطالعه حسینی و معماریان (۱۳۸۸) به شفاف تر نمودن این شیوه تدریس می‌پردازیم؛ در این مطالعه، آنها به بررسی

روش تدریس بدیعه پردازی

تهیه کنندگان: دکتر حسین کریمی مونقی، ملیحه داودی، زهرا آتش پنجه

مقدمه

امروزه با رشد سریع فناوری‌ها و تغییر شیوه‌های مراقبتی، خلاقیت امری ضروری در حرف علوم پزشکی شده است. اهمیت خلاقیت به حدی است که کارکنان اغلب در تصمیم‌گیری‌ها و حل مسائل، نیاز به ارائه راه‌حل‌های خلاقانه دارند و تنها در سایه خلاقیت آنان است که ارتباط بین علم و خدمت صحیح برقرار می‌گردد. نتایج تحقیقات نشان می‌دهد روش‌های سنتی آموزش، نه تنها باعث رشد خلاقیت نمی‌گردد، بلکه سبب از بین بردن خلاقیت دانشجویان شده است. بنابراین بکارگیری شیوه‌های آموزشی که سبب پرورش خلاقیت گردد، مثل شیوه بدیعه پردازی، ضروری به نظر می‌رسد. در بدیعه پردازی، به افراد فرصت پدیدآوردن راه‌های جدید و خلاقانه با استفاده از دانسته‌های قبلی فرد داده می‌شود. در تعریف شیوه بدیعه پردازی، آن را آشنایی زدایی making the strange familiar نامیده‌اند. فرد در این

تاثیر شیوه بدیعه‌پردازی بر خلاقیت نوشتاری و عملکرد تحصیلی دانشجویان درمورد مفهوم مراقبت تسکینی در کودکان پرداخته‌اند؛

مرحله اول: توصیف وضعیت موجود به کمک یاددهنده؛ در این گام، مدرس از فراگیران می‌خواهد که اطلاعات موجود خود را بیان و مسئله یا مفهوم را همان‌طور که می‌شناسند، توصیف کنند. بنابراین از دانشجویان خواسته شد مفهوم مراقبت تسکینی را توصیف و احساس و درک خود را نسبت به آن در حداقل دو و حداکثر ۵ سطر بیان کنند. نمونه‌ای از توصیف دانشجویان؛ "چون بچه‌ها توانایی مراقبت از خود را ندارد بیشتر در معرض صدمه و مرگ قرار می‌گیرند و برخی از افراد فکر می‌کنند آنها ارزش و اهمیتی ندارند پس به خوبی از آنها مراقبت نمی‌کنند".

مرحله دوم: قیاس مستقیم؛ مقایسه ساده دو مفهوم است تا نظری جدید از یک مساله یا مفهوم بوجود آید. این عمل معمولاً از طریق همانندسازی با یک شخص، گیاه یا موجود غیرزنده صورت می‌گیرد. در این مرحله مدرس از دانشجویان خواست تا قیاس‌های مستقیمی را پیشنهاد نمایند. قیاس‌های مطرح شده عبارت بودند از؛ لنگه کفش در بیابان، سراب، قایق سوراخ، کودگیاهی، گل سر برای کچل، رینگ اسپرت برای ژیان. از بین این قیاس‌ها، با بیشترین آراء، سه قیاس انتخاب شد.

مرحله سوم: قیاس‌های شخصی؛ در این مرحله، فرد خود را داخل فضا یا شی دیگر انتقال می‌دهد تا از وجود خود خالی شود. هرچه دور شدن از تفکرات اولیه بیشتر باشد، احتمال تازگی قیاس و نوآوری فراگیران بیشتر می‌شود. مثلاً، اگر رینگ ژیان باشی، چه احساسی داری؟ فراگیران در رابطه با قیاس انتخاب شده در مرحله دوم بحث کرده و خود را به جای همان قیاس گذاشتند. نمونه‌ای از توصیف دانشجویان در مورد قیاس منتخب؛ "اگر من رینگ برای ژیان باشم، از این بابت خوشحالم، درسته اون قدیمی و خرابه، ولی من بهش امید میدهم و بهش میگم هنوز زنده است، هنوز مهمه و ارزش داره".

مرحله چهارم: تعارض فشرده؛ تعارض فشرده معمولاً توصیفی دو کلمه‌ای از یک موضوع است که به نظر ضد و نقیض هستند. این گام وسیع‌ترین بینش را در مورد موضوع جدید بوجود می‌آورد و می‌تواند دو چارچوب ذهنی را به هم پیوند دهد. در این گام دانشجویان با توجه به گام‌های قبلی چند تعارض فشرده انتخاب نمودند. بعنوان مثال؛ شب آفتابی، کویر سبز، ماساژ قلبی مرده، خوشگل ضایع.

مرحله پنجم: بررسی مجدد موضوع؛ در این مرحله فراگیران مجدداً به موضوع اولیه برمی‌گردند و از آخرین قیاس مستقیم یا تجربه به دست آمده در طی روش بدیعه‌پردازی استفاده کرده و با موضوع یا مساله مواجه می‌شوند و به توصیف و یافتن راه حل می‌پردازند. در این گام از دانشجویان خواسته شد تا از بین تعارضات فشرده قیاسی را انتخاب کرده و بر پایه آن به قیاس مستقیم بپردازند. در نهایت

همگی تمایل یافتند به توصیف قیاس مستقیم CPR و شوک قلبی بپردازند. نمونه‌ای از توصیف دانشجویان؛ "من یک CPR ترسو هستم، خیلی اضطراب دارم که نکنه نتوانم کاری انجام دهم، ولی من همه تلاشم را می‌کنم".

مرحله ششم: توصیف مجدد موقعیت یا بررسی مجدد وظیفه اولیه؛ مدرس از فراگیران می‌خواهد به وظیفه یا مساله اصلی برگردند و از آخرین قیاس و یا تمام تجربه به بدیعه‌پردازی بپردازند. در این مرحله از دانشجویان خواسته شد تا به مساله مراقبت تسکینی برگردند و با نگرشی جدید در مورد موضوع تفکر کنند و متنی درمورد مراقبت تسکینی بنویسند. نمونه‌ای از متون نوشته شده توسط دانشجویان گروه مداخله؛ "مطمئنم من می‌دانم که علاج برای بیماری نیست ولی خوشحالم از اینکه آنچه به عهده من است را خوب انجام می‌دهد و باعث می‌شوم که بیمارم احساس کند هنوز وجود دارد و هنوز از او مراقبت می‌شود و این چندصباحی که در بین خانواده اش می‌باشد برای او خوشایند است".

با توجه به آنچه گفته شد، پیشنهاد می‌شود به جای استفاده از شیوه‌های تدریس سنتی معلم محور، که طی آن هیچ فرصتی جهت فکرکردن به فراگیران داده نمی‌شود، مدرسین از روش تدریس بدیعه‌پردازی که برای ایجاد نوآوری تدوین شده است، استفاده نمایند تا بدین وسیله دانشجویان با استفاده از توصیف، تشبیه و قیاس، در فرایند یادگیری شرکت فعال داشته و سبب یادگیری خود شود.

منابع برای مطالعه بیشتر

1. Sadathoseini A S, Memarian R. The Effect of Employing Synectic Model in Teaching Palliative Care in Children on Nursing Students' Writing Creativity and Academic Performance. Iranian Journal of Medical Education. 2010; 9 (3): 239-248
2. Moradi R, Khazaie A, Khazaie S. The Effect of Innovative Method on Creativity and Learning Students of Lesson Microbiology Medical Sciences. Educ Strategy Med Sci. 2017; 10 (2): 80-90
3. Biesta G, Allan J, Edwards R. Making a Difference in Theory: The theory question in education and the education question in theory: Taylor & Francis; 2013.

mail: nms.edo@mums.ac.ir

Web: http://www.mums.ac.ir/nurse/fa/EDO_main